

Sygn. akt VIII U 1074/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 2 października 2014 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Teresa Kalinka
Protokolant:	Ewa Grychtol

po rozpoznaniu w dniu 2 października 2014 r. w Gliwicach

sprawy T. S. (S.)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

o prawo do emerytury

na skutek odwołania T. S.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

z dnia 10 maja 2012r. i 19 czerwca 2012 r. **nr** (...)

zmienia zaskarżone decyzje w ten sposób, że przyznaje ubezpieczonemu T. S. prawo do emerytury poczynając od 1 lutego 2012 roku.

(-) SSO Teresa Kalinka

Sygn. akt: VIII U 1074/14

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 10 maja 2012r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z., odmówił ubezpieczonemu T. S. prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym z powodu nieudokumentowania na dzień 1 stycznia 1999r. wymaganych 25 lat okresów składkowych i nieskładkowych oraz wymaganych 15 lat pracy w szczególnych warunkach. Następnie decyzją z dnia 19 czerwca 2012r. doliczono do okresów stażu pracy okres pracy w gospodarstwie rolnym rodziców od 12 stycznia 1968r. do 31 sierpnia 1972r., wobec czego ubezpieczony wykazał 25 lat okresów składkowych i nieskładkowych, jednak ponownie odmówiono ubezpieczonemu prawa do spornego świadczenia z uwagi na brak 15 lat pracy w warunkach szczególnych.

W odwołaniu decyzji ubezpieczony domagał się jej zmiany i przyznania mu prawa do spornego świadczenia, podnosząc, że w okresie od 9 listopada 1974r. do 31 listopada 1991r. wykonywał pracę w szczególnych warunkach tj. prace zbrojarskie na budowach.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, podtrzymując dotychczasowe stanowisko, zarzucając odwołującemu brak świadectwa wykonywania pracy w warunkach szczególnych za sporny okres zatrudnienia.

Wyrokiem z dnia 23 listopada 2012r. (sygn. VIII U 2228/12) Sąd Okręgowy Wydział VIII Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w G. zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznał ubezpieczonemu T. S. prawo do emerytury poczynając od 1 lutego 2012 roku. W uzasadnieniu powyższego wyroku, Sąd Okręgowy wskazał, że przeprowadzone postępowanie dowodowe wykazało, że ubezpieczony w spornym okresie zatrudnienia wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy prace zbrojarskie, wymienione zostały w wykazie A, dział V, poz. 4, stanowiącym załącznik do Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8 poz.43 ze zm.).

Na skutek apelacji organu rentowego, Sąd Apelacyjny w Katowicach III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z dnia 26 listopada 2013r. (III AUa 381/13) uchylił powyższy wyrok Sądu Okręgowego w Gliwicach i przekazał sprawę temu Sądowi do ponownego rozpoznania. Sąd Apelacyjny w uzasadnieniu wyroku wskazał, iż z uznanego przez Sąd Okręgowy okresu spornego, tj. od 9 listopada 1974r. do 30 listopada 1991r.,

- 17 lat i 22 dni, należy wyłączyć okres bezpłatnego urlopu od 1 lipca 1990r. do 30 listopada 1991r. Zatem faktyczny wymiar stażu w ocenie Sądu Apelacyjnego to 15 lat, 7 miesięcy i 22 dni. Nadto wskazał, iż nie podzielił stanowiska Sądu Okręgowego co do zaliczenia okresów pracy ubezpieczonego na budowach eksportowych od 4 maja 1986r. do 31 grudnia 1986r. i od 31 marca 1987r. do 31 grudnia 1987r., łącznie 1 roku, 4 miesięcy i 28 dni, gdyż niezasadnie oddalono wnioski organu rentowego co do poczynienia bardziej szczegółowych ustaleń zmierzających do wykazania charakteru, wymiaru i rodzaju świadczonej przez ubezpieczonego pracy na budowie eksportowej w Czechosłowacji. domagając się dopuszczenia dowodu z akt osobowych z tego okresu oraz zobowiązania T. S. do wskazania świadków współpracujących razem z nim w tych okresach. Brak szczegółowych ustaleń w powyższym okresie, zdaniem Sądu Apelacyjnego nie pozwoliło na przyjęcie spełnienia warunków posiadania przez ubezpieczonego stażu 15 lat pracy w warunkach szczególnych stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

Rozpoznając ponownie sprawę Sąd Okręgowy w Gliwicach ustalił następujący stan faktyczny:

Ubezpieczony T. S. urodził się (...) W dniu 1 lutego 2012r. złożył wniosek o emeryturę w wieku niższym niż 65 lat z tytułu zatrudnienia w szczególnych warunkach. Posiada dyplom mistrzowski.

Decyzjami z dnia 10 maja 2012r. i 19 marca 2012r. (...) Oddział w Z. odmówił ubezpieczonemu prawa do emerytury argumentując, iż nie udowodnił on wymaganych 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Ubezpieczony posiada na dzień 1 stycznia 1999r. 25 lat okresów składkowych i nieskładkowych.

Decyzją, z dnia 19 czerwca 2012r. ZUS ponownie odmówił ubezpieczonemu prawa do emerytury z powodu niewykazania wymaganych 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

W okresie zatrudnienia od 9 listopada 1974r. do 31 listopada 1991r. T. S. był zatrudniony w Przedsiębiorstwie Produkcji (...) w Z. jako zbrojarz. W okresie od 1 lipca 1990r. do 30 listopada 1991r. ubezpieczony przebywał na urlopie bezpłatnym.

W powyższym okresie zatrudnienia, od 4 maja 1985r. do 31 grudnia 1986r. i od 31 marca 1987r. do 31 grudnia 1987r. odwołujący pracował na budowach eksportowych w P. w Czechosłowacji.

Z umów eksportowych z dnia 2 maja 1986r. i z dnia 20 grudnia 1987r. wynika, iż ubezpieczony w okresach od 4 maja 1986r. do 31 grudnia 1986r. został skierowany do pracy w charakterze zbrojarza a w okresie od 1 kwietnia 1987r. do 31 grudnia 1987r. w charakterze rusztowacza na budowę eksportową w P..

Z zeznań świadków, przesłuchania odwołującego wynika, iż w powyższych okresach pracował on na jednej budowie obiektu szpitalno-sanatoryjnego w P.. Była to duża inwestycja, realizowana kilka lat, przy której pracowały brygady z Czech, Słowacji i Polski. Praca ubezpieczonego polegała na wykonywaniu prac zbrojarskich na wysokościach, w brygadach 6-7 osobowych złożonych z samych zbrojarzy. Ubezpieczony nie wykonywał pracy rusztowacza, gdyż przy tej budowie, wysokiej na ok. 5 pięter, jak wskazuje świadek T. C., mający największe rozeznanie w kwestii pracy przy rusztowaniach, rusztowania były potężne, rurowe, podtrzymywały słupy i stropy. Do ich ustawienia wymagano odpowiednich kwalifikacji i doświadczenia, których odwołujący nie posiadał. Stąd też rusztowaczami z reguły byli C.. Na budowie kolejność prac była następująca, najpierw prace wykonywali rusztowacze, następnie zbrojarze, kolejno murarze i tynkarze. Pracę ubezpieczony wykonywał w pełnym wymiarze czasu pracy w każdych warunkach atmosferycznych.

W spornym okresie zatrudnienia wraz z ubezpieczonym na budowie eksportowej pracowali świadkowie T. C., murarz cieśla - w latach 1985- 1988 oraz H. P., murarz – w okresie od czerwca 1986r. do maja 1987r., a także wspólnie z ubezpieczonym zamieszkiwali w hotelu pracowniczym w Czechosłowacji.

Powyższe okoliczności Sąd ustalił na podstawie akt organu rentowego, zeznań świadków: T. C. i H. P. (nagranie z rozprawy z dnia 8 lipca 2014r., płyta – k. 73 a.s) oraz przesłuchania odwołującego (nagranie rozprawy z dnia 2 października 2014r. płyta – k. 78 a.s.), a także akt osobowych z Przedsiębiorstwa Produkcji (...) w Z. (k. 75 a.s.).

Odnośnie rodzaju pracy wykonywanej przez ubezpieczonego Sąd dał wiarę zeznaniom ubezpieczonego oraz zeznaniom świadków, gdyż były spójne i szczegółowe, wzajemnie się pokrywały i uzupełniały. Nadto znalazły odzwierciedlenie w pozostałym materiale dowodowym. Świadkowie pracowali razem z ubezpieczonym i posiadają wiedzę na temat miejsca i charakteru wykonywanej przez niego pracy. Sąd pominął dowód z przesłuchania świadka W. K., gdyż na budowie eksportowej pracował on krótko i tylko w roku 1986r., nie posiadał zatem rozeznania co spornego faktu wykonywania pracy rusztowacza przez ubezpieczonego w roku 1987.

Sąd pominął także dowód z akt osobowych ubezpieczonego z okresu zatrudnienia w Kombinacie Budowlanym w G., z uwagi na trudności w zlokalizowaniu miejsca ich przechowywania i uznał, iż wystarczającym są dokumenty zgromadzone w aktach emerytalnych i aktach osobowych z (...) w Z..

Zgromadzony w sprawie materiał dowodowy Sąd uznał za kompletny i spójny a przez to mogący stanowić podstawę ustaleń faktycznych w przedmiotowej sprawie.

Rozpoznając ponownie sprawę Sąd Okręgowy w Gliwicach zważył, co następuje:

Na wstępie rozważań prawnych należy przytoczyć treść art. 386 § 6 k.p.c., zgodnie z którym ocena prawna i wskazania co do dalszego postępowania wyrażone w uzasadnieniu wyroku sądu drugiej instancji wiążą zarówno sąd, któremu sprawa została przekazana, jak i sąd drugiej instancji, przy ponownym rozpoznaniu sprawy.

Sąd Apelacyjny w Katowicach, w uzasadnieniu wyroku z dnia 26 listopada 2013 r. (sygn. akt III AUa 381/13) zawarł wskazanie, iż Sąd Okręgowy ponownie rozpoznając sprawę, uzupełni postępowanie dowodowe w zakresie okresów pracy ubezpieczonego na budowach eksportowych w Czechosłowacji, poprzez dopuszczenie dowodu z akt osobowych ubezpieczonego ze spornych okresów pracy, przesłuchanie wskazanych przez niego świadków - współpracowników zatrudnionych na tych samych budowach eksportowych, nadto przesłuchanie szczegółowo ubezpieczonego w celu wyjaśnienia powyższych kwestii. Zawarł wskazanie, iż obowiązkiem Sądu I instancji będzie także wyjaśnienie okoliczności dotyczącej zapisu w jednej z umów eksportowych zobowiązującego ubezpieczonego do pracy w charakterze rusztowacza, jak również przyporządkowanie rodzaju tej pracy do właściwych przepisów wykazu pracy w szczególnych warunkach. Przy ponownym rozpoznaniu sprawy, po uzupełnieniu materiału dowodowego, Sąd I instancji ponownie oceni wagę dokumentów dołączonych do akt organu rentowego i dokona ich analizy.

Rozważania prawne dotyczące istoty niniejszej sprawy należy rozpocząć od przytoczenia treści art. 32 ust. 1 i 4 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2009r. Nr 153,

poz.1227 ze zm.) w powiązaniu z § 3 i 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8 poz.43 ze zm.), zgodnie z którym ubezpieczonym mężczyznom urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949r. będącym pracownikami zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze przy pracach wymienionych w wykazie A, przysługuje prawo do emerytury w razie łącznego spełnienia następujących warunków:

- osiągnięcia wieku emerytalnego 60 lat
- posiadania wymaganego okresu zatrudnienia wynoszącego 25 lat, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Zgodnie z treścią § 2 ust. 1 rozporządzenia, okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w tym akcie prawnym są okresy, w których praca w szczególnych warunkach jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy.

Z kolei zgodnie z treścią art. 184 ust 1 ustawy, ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

W myśl ust. 2 emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

W sprawie bezspornym jest że ubezpieczony ukończył 60 lat życia, nie jest członkiem OFE i na dzień wejścia w życie ustawy emerytalno rentowej, posiada ponad 25 lat okresów składkowych i nieskładkowych.

Okoliczność sporna w przedmiotowej sprawie dotyczyła posiadania przez ubezpieczonego (na dzień 1 stycznia 1999r.) wymaganego 15 letniego okresu pracy wykonywanej w warunkach szczególnych, a w szczególności czy za taką pracę można uznać okresy pracy ubezpieczonego na budowach eksportowych.

W świetle przeprowadzonego uzupełniającego postępowania dowodowego, Sąd przyjął, że ubezpieczony posiada wymagany 15 letni okres pracy wykonywanej w warunkach szczególnych.

Zdaniem Sądu, brak jest podstaw by nie dać wiary zeznaniom odwołującego i świadkom, że w okresach od 4 maja 1986r. do 31 grudnia 1986r. i od 1 kwietnia 1987r. do 31 grudnia 1987r. ubezpieczony został skierowany do pracy na budowie eksportowej w P. w charakterze zbrojarza i taką właśnie pracę wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Świadcowie posiadali wiedzę i rozeznanie co charakteru pracy faktycznie świadczonej przez ubezpieczonego, zwłaszcza świadek T. C. szczegółowo wyjaśnił czym charakteryzowała się praca rusztowacza przy budowie sanatorium w P.. R. były osoby, które przygotowywały miejsce pod położenie zbrojenia. Drugi ze wskazanych świadków potwierdził wykonywanie prac zbrojarskich przez ubezpieczonego, gdyż wykonywał prace murarza tynkarza w czasie bezpośrednio następującym na stanowisku pracy odwołującego. Niezgodność faktycznie wykonywanej pracy przez ubezpieczonego ze stanowiskiem wskazanym w drugiej z umów eksportowych może wynikać z nierzadko występujących w tamtych czasach praktykach pracodawców w postaci nieprecyzyjnego określania stanowisk pracy i brakiem w tym zakresie kontroli. Fakt wykonywania takiej pracy został jednak wykazany w postępowaniu sądowym za pomocą innych dowodów. W postępowaniu odwoławczym przed Sądem nie obowiązują bowiem ograniczenia dowodowe jakie występują w postępowaniu o świadczenia emerytalno-rentowe przed organem rentowym, a Sąd może ustalić okoliczności mające wpływ na prawo do świadczeń lub ich wysokość jak: okresy zatrudnienia, w tym wykonywanie pracy w warunkach szczególnych, za pomocą wszelkich środków dowodowych, przewidzianych w kodeksie postępowania cywilnego (por. uchwała Sądu Najwyższego z 10 marca 1984r. III UZP 6/84, uchwała Sądu

Najwyższego z 21 września 1984r. III UZP 48/84, wyrok Sądu Najwyższego z 7 grudnia 2006r., I UK 179/06, LEX nr 342283).

Prace zbrojarskie wymienione zostały w wykazie A, dział V, poz. 4, stanowiącym załącznik do Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8 poz.43 ze zm.), jak również w Wykazie A, dział V, poz. 4, pkt 1 załącznika do zarządzenia nr 9 Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych z dnia 1 sierpnia 1983r. w sprawie wykazu stanowisk pracy w zakładach pracy nadzorowanych przez Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych, na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach, uprawniające do wcześniejszego przejścia na emeryturę oraz do wzrostu emerytury lub renty (Dz.Urz. (...) Nr 3 poz.6-8).

Mając na uwadze powyższe rozważania, należało uznać, że T. S. legitymuje się na dzień 1 stycznia 1999r. (po odliczeniu urlopu bezpłatnego) 15-letnim okresem zatrudnienia w warunkach szczególnych. Dowód z akt osobowych ze spornego okresu nie wniósł niczego istotnego dla rozstrzygnięcia sprawy. W dokumentach znajdują się jedynie informacje związane z udzieleniem urlopu na czas wykonywania pracy na budowach eksportowych i informacje o powrocie z tych robót.

Wobec faktu, że ubezpieczony w dacie złożenia wniosku spełnił wszystkie przesłanki uprawniające go do wcześniejszej emerytury, Sąd z mocy art. 477¹⁴ § 2 k.p.c., zmienił zaskarżone decyzje w ten sposób, że przyznał ubezpieczonemu prawo do emerytury poczynając od 1 lutego 2012r. tj. od miesiąca złożenia wniosku.

SSO Teresa Kalinka